

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr
Fél évre	3 " — "
Negyed évre . . .	1 " 50 "
Egyes szám ára . .	6 "
Külföldre egy évre	8 " — "

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyíltér“ rovatban
közleendő cikkek soronkint
10 kr díjért közölhetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap beltartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetmények, nyíltéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

Gyógyfürdőink.

Kézdi-Vásárhely, 1885. júl. 31.

A természet pazarul ellátta, megál-
dotta egész Magyarországot ásványos
gyógyvizekkel; alig van vidék, mely
egy-egy gyógyfürdővel nem bírna; ha-
nem legbőkezűbb volt a Székelyföld
iránt, melyet a szó teljes értelmében el-
árasztott különböző vegyalkattal bíró,
különböző hatású gyógyvizekkel.

A jótékony természet felnyitá bér-
ceinket s az anyaföld elárasztja kincsei-
vel vidékünket. Alig van hegység, mely-
ből valami ásványvíz ne fakadna, mely-
nek nagy része azonban vagy teljesen
használatlanul, vagy csak nagyon ke-
véssé használva, mint holt kincs hever.
A természet még arról is gondoskodott,
hogy legjobb vizeinket szép, elragadó
környezettel vegye körül, a kincset szép
foglalatokkal látta el, mintegy rámutatva a
heverő kincsre és megkönnyítve az em-
ber munkáját, hogy kevés fáradtsággal
kiaknázhassa és úgy maga, mint ember-
társai részére használhatóvá tehesse.

És mit tesz az ember?! A legnagyobb
részben nem törődve a lábainál heverő
kincsesel, parlagon engedi heverni. Pom-
pás gyógyfürdőink — egy-kettő kivéte-
lével — oly szánandó állapotban van-
nak, hogy az ember igazán nem tud
eléggé csodálkozni népünk élehetetlen-
ségén.

Imertünk fürdőket, melyek vizeik
csodálatos gyógyhatása és Európában
sehol fel nem található minősége folytán
hivatva lennének egy kis gond, egy kis

áldozat és egy kis reklám mellett világ-
fürdőkké válni, és mégis évtizedeken át
nem hogy valamit tettek volna birtoko-
saik azoknak emelésére, de sőt évről
évre hanyatlani engedték. Szóval leg
jobb fürdőink mindig alább szállnak. A
közönség meg van győződve, hogy e
fürdők gyógyvizei kitudó; azonban
csak igen csekély rész tudja rászánni
maga, hogy e minden kényelmet, min-
den szórakozást nélkülöz, Istentől és
embertől elhagyott helyeken szenvedjen
át egy néhány hetet. A mai világban az
ember megkívánja a fürdőtől, hogy ott
nemcsak teste gyógyuljon, hanem lelke
is szórakozzék.

Más körülmények között e helyek
áldásai, kiapadhatatlan jövedelemforrá-
sai lennének a vidéknek; így pedig, el-
hanyagolva, nem hogy hasznára, de sőt
terhükre vannak a birtokos közsé-
geknek.

Régen tapasztalt tény, hogy nincs né-
pünkkel elég vállalkozó szellem azon
kincsek kiaknázására, mikkel bír. Ke-
gyeletesen ragaszkodik őseink szokásai-
hoz s egy világról sem merne olyan do-
loghoz fogni, a mit apáink, nagyapáink
nem cselekedtek. Azon régi mondás,
hogy „a mi jó volt apáinknak, jó ne-
künk is“, nyakát szegi minden hala-
dásnak.

Gyakran hallottuk azt is hajtogatni
fürdőbirtokosainktól, hogy „hát miért
fordítsunk több költséget fürdőinkre?
hisz úgy sem lesz több vendégünk, s mi-
ként fogjuk mi kikapni befektetett tőkén-

ket?“. Erre csak azt válaszolhatjuk, hogy
csakugyan hiába való kiadás a toldozás-
foldozás, mit fürdőbirtokosaink művel-
nek, hanem tervszerűleg építeni, a mi
szükséges, jó lakásokról, kényelemről
gondoskodni, s aztán, ha megvan a für-
dő, lesz közönség is hozzá s a ráfordított
költség ha nem is mindjárt, de idővel
kárpótólva lesz.

Néhány adat az egészségtan
köréből.

(Folytatás.)

Hálósobáról lévén szó, eszembe jut az a
nagyon egészséges eljárás, mit főleg
olyan helyt gyakorolnak, a hol sok gyer-
mek van, t. i. 2—10 gyermeket — ha elfér-
nek — mind egy ágyba fektetnek.

Nemhogy ennyire, de még kettőnek sem
egészséges együtt hálai, mert a mint tudjuk,
a belelegzett egészséges levegő kilelegzése-
kor tüdőnkől már szénsavval nagyon ve-
gyűlten jön vissza, a szénsav pedig egy
olyan mérges légnemű test, mely csak ak-
kor nem ártalmas, ha p. o. ezer térfogat rész
szobai levegőben csak hét rész foglaltatik.
Ha szobánk levegőjében tíz rész szénsav
van, akkor az már romlott, egészségtelen;
ha annál sokkal több, főfájást, szédülést, áju-
lást, sőt még halált is okozhat. Hogyne
lenne hát ártalmas, ha az együtt hálók, ha
nem is mindig, de akárhányszor szembefo-
dulva, egymásnak kilelegzett szénsavát be-
lelegzik?

Nem sokkal egészségesebb különben az
sem, ha valaki alvasközben a fejét is folyto-
nosan betakarva tartja.

Égő gyertya vagy lámpa mellett alunni
uri dolog lehet, de egészséges nem, mert az
égő tárgyak csak az éleny hozzájuk járulá-

sával éghetvén, a szoba levegőjéből tetemes
mennyiségű emésztetnek fel, mi által az
embernek, természetesen, hogy kevesebb ma-
rad.

Nagyon kevesen szoktak ügyelni arra,
hogy maguk vagy a család más tagjai ablak
mellett ne háljanak; pedig az nagyon ve-
szélyes is lehet, főleg télen, mikor a külső
hideg és a belső meleg levegő az ablak nyi-
lásain keresztül csaknem folytonos légvona-
tot képez. Akárhány ember fejébe vagy
teste más részébe a győtrő s gyakran hálá-
lig tartó közhényt nem egyebütt, hanem az
ablak melletti hálásból kapta, e csekélység-
nek látszó dologból még halál is következ-
hetik.

Ismertem egy gyermeket, ki hét éves ko-
ráig a legegészségesebb volt. Hét éves ko-
rán kezdve mindig egy, télen papírral lera-
gasztott ablak előtt hált. Az első télen csak
karjait fájtattgatta, a másodikon már lábait
is, a harmadikon már kezei és lábai megku-
zorodtak, (ideiglenesen kinyújthatatlanul
összehúzódta), a negyedik télen már szí-
vébe nagy nyilalást (szívgyöres, szívtágulás)
is kapott, a melyekkel oly iszonyu kinokat
szenvedett, hogy szánalom volt nézni. Ez
így folyt a következő évben is. A gyermek
falusi lévén, a falusi nép ismert rossz szo-
kása szerint a beteget öt évig nem vitték
orvoshoz, hanem csak házi orvosságokkal
gyógyították, a betegség hatodik évében
aztán orvos-kézbe adták. Az orvos egyebek
között azt is megkérdezte: a beteg a szoba
mely részében hált? Mire megtudva, hogy
az ablak mellett, azt mondotta, hogy a ve-
szélyes betegségeket határozottan az ablak
előtt hálásból kapott hűlés okozta. A szülők
azon kérdésre: vajon ki fog-e gyógyulni?
azt mondotta: ha, mint fiatalnál néha meg-
történik, a természet a szívtágulást elnöni
segít, ki, de másképp — csak az orvosságok-
tól — nem.

A „Székelyföld“ tárczája.

Kamilla.

(Elbeszélés.)

Irta Dobay János.

IV.

Hétfalusiné ő nagyméltósága gyorsan meg-
vigasztalódott. Azon önfeláldozó gyöngéd-
ség, melylyel a báró körülvevő s bánatát eny-
híteni igyekezett, nagy mértékben befolyt
arra nézve, hogy a bus özvegy szíve nyugal-
mát visszanyerje. A nemes báró oly oda-
adással teljesíté loyagias kötelességét s a
grófnő oly szívesen fogadta ezt, hogy önkén-
telenül mindenkinek eszébe jutott azon már
rég feledésbe ment mende-monda, hogy a
báró annak idejében igen hő érzelmeket táp-
lalt a szép Belényesi Olga grófnő iránt. Ak-
kor a báró szegény lévén, nem vehette nőül
a grófnőt, de most már több örökség után
gazdag, a grófnő meg özvegy s így mi sem
áll útjában, hogy a husz évig rejtgetett sze-
relem lángra lobbanva, házasság kösse ösz-
sze az oly sokáig elválasztott szíveket. A
grófnő hihetleg osztotta az emberek ezen
véleményét, mert oly tartózkodás nélkül fo-
gadta a báró udvarlását, hogy mindenki meg
volt győződve, hogy ennek házasság lesz a
vége.

Kamilla és Ákos figyelmét nem kerülte
el anyjuk botrányos könnyelműsége s szí-
vük mélyéig megbotránkoztak rajta. Kamilla
atyja sirjánál sirta el keservét, Ákos meg
szobájába vonulva dühöngött magában.
Gyöngéd szíve nem engedé meg, hogy édes
anyjának egy ily kényes természetű dolog-
ban kérdést tegyen; azonban a báró iránt
minden alkalommal mély megvetést és utá-
latot tanusított. A báró mindezt észre sem
látszott venni, mi az ifjú haragját még in-
kább fokozá. Kamilla, ki szintén észrevette
az Ákos szívében forrongó gyűlöletet, köny-
nyes szemekkel kérte fivérét, hogy ne esi-
náljon botrányt s kimélje anyjuk jó hirne-
vét. Ez hatott; Ákos megszünt a báróval
érintkezni. A két testvér elvonult, külön
étkezett s a lehető ritkán találkozott anyjá-
val és a báróval. Ezen elvonulás néma tiltako-
zás volt a testvérek részéről; azonban a gró-
fnő mitsem törődött vele s még kérdést sem
intézett e tüntető elvonulás miatt.

E közben Ákos nem hanyagolta el az atya
után maradt hagyaték tisztázását. Ügyvé-
dük, egy derék, lelkiismeretes ember, egy
nehány nap alatt pontosan összeállította a
vagyon-kimutatást; azonban az eredmény
sokkal szomorubb volt, mint a hogy sejtette.
A vagyonot oly roppant adósság terheli, hogy
abból, ha a hitelezők dobra ütök, egy barázda
föld sem fog maradni.

Midőn a kész vagyoni kimutatással az
ügyvéd megjelent, Ákos Kamillával édes
anyjához ment, hogy együttesen tanácsko-
zanak a teendőik felett.

Az özvegyet lehető legkellemetlenebbül
érintette e családi tanácskozás; azonban
érezte, hogy ezen előbb-utóbb át kell esnie,
s az unalom világos jeleivel foglalt helyet
gyermekai között.

Az ügyvéd hivatalos száraz hangon adá
elő az ügyet, részletesen elősorolván a bir-
tokra betáblázott egyes tételeket.

Ezek szerint — végző be az ügyvéd
jelentését — az adósság teljesen felemésztí
a fekvő birtokot, csupán csak ezen kastély
tehermentes, mivel ő nagyméltósága még
évek előtt Ákos ur és Kamilla kisasszony
névire iratta. Így tehát a kastély a körülte
levő kerttel és benne levő összes butorokkal
a család tulajdonát képezi.

— Tehát még hajlékunk van — szólt a
grófnő némi gunynyal. — Ilyen körülmé-
nyek között ez is szerencsének mondható.

— S biztos ön, ügyvéd ur, — szólt komo-
lyan Ákos — hogy az összes adósságok fe-
dezve lesznek a vagyon eladási árából?

— Minden bizonnyal — szólt az ügyvéd.
— A betáblázott követeléseket a föld értéke
fedezni fogja, mert az ingatlanok értékére
nézve a minimumot vettem.

— S van még olyan adósság, — folytatá
Ákos — a mi nincs betáblázva?

— Van még egy néhány ezer forint, —
szólt az ügyvéd vontatott hangon — azon-
ban ez csak akkor nyer kielégítést, ha már a
betáblázott adósságok ki lesznek egyenlítő
és a vagyon vételárából felesleg marad fenn.

— Nem akarom, hogy atyámat halála után
senki átkozza! — kiáltott Ákos. — Én a
kastélyból engem illető részt is ezennel fel-
ajánlom a fedezetlen adósság törlesztésére.
— Én is felajánlom a magamét — kiáltott
fel Kamilla.

— Ez mind igen szép töletek, — szólt gu-
nyosan a grófnő — de talán igen lelkiisme-
retesek vagytok e nyomorult uzsorásokkal
szemben. Tönkre tették vagyonunkat, min-
ket szegénységre juttattak s így tehát örül-
ség volna a nagylelkűt játsznai s többet adni,
mint a mennyire a törvény kötelez. A fede-
let is fejünk felől nem adhatjuk oda e hit-
vány telhetetleneknek.

— Én tudom, édes anyám, — szólt nyájas
hangon Ákos, — hogy adósságaink egy ré-
sze uzsorakamat eredménye, de azt is tudom,
hogy addig egy fillért sem használhatunk e
vagyonból, míg van egy ember, kivel szem-
ben édes atyámnak kötelezettsége maradt.
Vesszen e kastély, butoraink, ősi ékszereink,
csak hogy atyám emléke tisztán maradjon.

De biz' abból csak az lett, hogy tizenöt éves korában, a mint egyszer kinjában az ágyában csaknem a fejére állott: a rendesnél kétszerre nagyobb szív megrepedt.

Ha a szülők vagy azt tudták volna, hogy ablak mellett hálai egyáltalán nem jó; vagy ezt nem tudva is, legalább a betegség kezdetén rendes orvoshoz folyamodtak volna: meglehet, e gyermek mint virágzó egészségű férfi, talán még ma is élne.

Nagyon veszélyes a hálószobában a tüzelő elé szemet huzni ki; még veszélyesebb a kürtöt vagy a fűtő csövét akkor, midőn abban még égő szén bővön van, hogy a meleg ki ne menjen, a csőben levő halált készítő zárókészülékkel a külső levegővel való közlekedéstől elzárni, vagy éppen az égő szemet üstben vagy egyéb edényben a szoba közepére melegítés végett letenni, mert az ilyen még teljesen ki nem égett szén egy nagyon mérges légnemet, ugynevezett szénéleggázt tartalmaz, mely az előbb említett módokon már számos családnak okozta halálát.

De — a ki nem hallotta, alig hinné — még a legártatlanabbnak látszó tárgy, a legjobb illatu virág vagy illatos gyümölcs is, ha nagyobb mennyiségben volt a hálószobában, okozta már több, a nagyon illatos tárgyak e veszélyes tulajdonságát nem ismerőknek halálát.

Az elmondottakon kívül, hogy az ember czélszerű lakásban is állandó jó egészségnek örvendhessen, arra nézve mindenképpen fölött legfőbb kellék az, hogy a jó tiszta levegőt mindig megtalálhassa.

Künn a szabadban ez minden fáradság nélkül könnyen történik, mert a szelek, égháborúk, zivatarok a szabad levegőt minden ártalmas anyagtól igen jól megtisztítják; de szobáinkban mesterségesen kell a levegőt megtisztítani és pedig nem úgy, a mint azt sokan helyesnek tartják, t. i., hogy a kályhára vagy szénre czukrot, vagy pedig más füstölő anyagot tesznek; mert azok csak más illatot okoznak szobáinkban, de levegőnk megromlását okozott anyagokat abból elűzni, tehát szobánk levegőjét megtisztítani, egészségesebbé tenni, világért sem fogják; hanem igenis szellőztetés által, és pedig sem nem csak az ajtón, sem csak az ablakon, hanem az egyszerre kinyitott ajtón és ablakon, mi végre nagyon előnyös, ha azok, akár csak az ablakok, egymással szembe vannak építve.

Megjegyzendő, hogy ilyenkor vékony ruhában s főleg megizzadva a légvonatba állani a legmeggoniatlanabb cselekedetek egyike. A légvonaton állásból kapják az azzal nem gondolok — miután a sepréssel, szobatisztítással leginkább azok foglalkoznak, főleg a nők — a legnagyobb főbéli és más rheumatizmusokat, köszvényeket, néha tüdőgyulladásokat. Csak persze, ha az ahhoz értő ember — még talán ha mindjárt orvos lenne is — azt állítja, hogy azt a légvonat okozta, ők nem hiszik; mert hát hiába! a

— Helyesen, édes Ákos! — kiálta lelkesülten Kamilla — ha semmink sem marad is, miénk marad az öntudat, mely megvigasztal s ifjú erőnk s munkakedvünk, mely mindnyájunknak szegény, de tisztességes létet biztosít.

— Ismét e szerencsétlen eszme! — kiáltott fel a grófnő ideges ingerültséggel. — Ugy látszik, rögeszmétekké vált, magatokat s jövőtöket megsemmisíteni. Becsületes munka után élni, nagyon szép elméletben, de gyakorlatban, higjyátek el nekem, jóllét helyett folytonos fájdalmat, lealáztatást nyújt azoknak, kiket nem a hivatás, hanem a szükség kényszerít rá. Szóval, gyermekeim, ez csak a végső menedék, és mi még, hála az égnek, nem jutottunk odáig. Az én gyermekeim, ha magamat kell is feláldoznom érettük, nevüknek megfelelőleg fognak ezután is élni.

— Nem értek, édes jó anyám, — szólt Kamilla, szeretettel simulva anyjához — hanem azt előre kinyilvánítom, hogy a te feláldoztatásod árán semmi fényt, kényelmet nem fogadok el. Inkább tisztességes szegénység, vagy ha kell, nyomor, mint hogy téged szenvedni lássalak.

— Kamillának igaza van — szólt Ákos. — Minket illet az áldozat, nem téged. Nem

nők azt tartják, hogy a mi jól esik, az mind egészségükre válik, a légvonat pedig, főleg fölhevült állapotban, csakugyan nagyon jól esik.

(Folytatása következik.)

Demeter Róbert.

T a n ü g y .

Vélemény a tanítói nyugdij-törvény revisiója és az ötöd-éves korpótlék tárgyában.

A „Háromszékmegyei tanítótestület“ nevében, annak elnöksége a III-ik egyetemes tanítógyűlés végrehajtó bizottságának f. évi augusztus 20-án Budapesten tartandó nagygyűlésén tárgyalandó, a tanítók anyagi javítását czélzó 1875. évi 32. törvényezikk revisiója és az ötödéves korpótlék rendezése tárgyában a következő véleményt küldötte be az intéző bizottsághoz:

I. A tanítói nyugdij-törvény revisiójára vonatkozó véleménye tanítótestületünknek ez:

a) Az 1875. évi 32. t.-cz. 7., illetőleg 9. §-ai módosítottassanak oda, hogy minden népoktatási intézetnél működő tanerő szolgálatba lépése idejétől számítandó 30 év után az utolsó évben élvezett fizetést összes járulékaival együtt — lakáspénzének kivételével — kapja nyugdíjat, a mint ez az állami szolgálatban levő tanítóknak az 1885. évi 11. t.-cz. 23. §-a által biztosítva van.

b) Óhajtjuk, hogy az 1875. évi 32. t.-cz. 41. §-ának 2. pontja alatti intézkedés módosítottassék oda, hogy azon tanítók, kik a hivatott törvény életbeléptekor tetteles szolgálatban voltak, szolgálati idejük az 1868. évi 38. t. cz. életbeléptésétől számítassék, ezeknek nyugdíja 30 évi szolgálat után nem évi 250 forint, hanem az utolsó évben élvezett fizetés összegében állapítottassék meg.

c) A törvény 15. §-ában megállapított özvegyi segélypénz a férj biztosított nyugdíj-összegének 40 százalékáról legalább is 60 százalékára emeltessék.

d) A nyugdij-törvény 16. §-ának 3. pontja első kikezdése, a mely ugy intézkedik, hogy azon tanítónő, ki férje halálakor maga is rendes fizetéssel ellátott tanítónő hivatalban van, vagy ily hivatala után nyugdíjat élvez, özvegyi segélypénzre nem lehet joga, mint nem méltányos, törültessek.

e) A hivatott törvény 20. §-a pedig módosítottassék oda, hogy az özvegyi segélypénzben részesülő anya egy gyermeke a külön segélypénzből ne zárassék ki.

f) Az árvák segélyezésére nézve pedig óhajtjuk, hogy törvényben mondassék ki, hogy az atyátlan árvák mindenikét, fejénként és külön az anyát megillető ellátásnak egyhatod része illesse, a mint erről az 1885. évi 9. t.-cz. 43. §-a az állami iskolai tanítókról is intézkedik.

neked, hanem nekünk kell teerted valamit tenni, s mi boldogok leszünk, ha mindnyájunk boldogságát előmozdithatjuk. Jelen helyzetünkben, édes anyám, én nem látok semmi más tisztességes életmódot, mint a melyet a munka ad, bármennyire lealázónak tartod is azt.

Az ügyvéd, ki eddig néma tanuja volt a beszélgetésnek, közbe szolt:

— Azt hiszem, hogy nem áll oly rosszul a dolog, mint a hogy méltóságot képzelik. Én meg vagyok győződve, hogy azon esetben, ha a földbirtok jó magas árban fog eladatni s a kastély áruba bocsátatik, nemcsak az összes adósságok fedezve lesznek, hanem egy pár ezer forint meg is maradhat.

— Köszönjük, ügyvéd ur, az információit, — szolt hidegen a grófnő — kérjük továbbra is képviselni ügyeinket.

A grófnő kegyteljesen intett az ügyvédnek, ki elérte, hogy a hivatalos értekezletnek vége van. Meghajtá magát a grófnő előtt s távozni készült. Ákos és Kamilla az ajtóig kísérték s melegen szoríták meg kezeit.

(Folytatása következik.)

g) A törv. 25. §. pedig, mely azon árvákra vonatkozik, kiknek ellátása akár állami, akár egyházi közsegélylyel vagy a segélypénz összegét túlhaladó mennyiségű ösztöndíjjal vagy valamely nevelőintézetben való felvétellel a segélypénz nélkül is biztosítva vannak, ezen idő alatt ne kapjanak segélypénzt, hagyassék ki egészen.

h) A tanítók árvái, nemre való különbség nélkül, 20 éves korukig az őket megillető nevelési járulékból részesüljenek, kivéve azon leánygyermeket, ki e kor előtt férjhez megyen. Sőt kívánjuk, hogy a nyugdij-törvény módosításánál tekintet lenne arra is, hogy azon gyermekek nevelési járulékaik, kik hazai iskolákban, vagy képzőművészetet tanulnak a 20 éves kor betöltése után is, tanulmányaik befejeztéig a miniszter által hagyassanak meg, ha erkölcsi magaviseletüket, szorgalmakut és előhaladásukat hivatalos okmányokkal igazolni tudják.

II. A tanítók ötödéves korpótlékának ügyére nézve pedig véleményezi testületünk, hogy ezt minden népoktatási intézetnél működő tanerő a helyi körülmények tekintetbevételével megállapított rendes fizetésnek 10 százalékában kapja ötöd-évenként, mely korpótlék — a nyugdij-törvény revisiójánál megállapítandó 30 évi szolgálatot tekintve — a 25 tanítóskodási évvel érjen véget.

Tisztelt bizottság! Ennyiben van szerencsénk a tárgyra vonatkozó véleményünket tisztelettel beérteszteni. Ugy vagyunk meggyőződve, hogy a hazai tanítóság anyagi helyzetének javítására irányuló eme jelzett két fontos kérdés, ha csak az általunk véleményezett pontokban nyerne is megvalósulást, már ezáltal is nyugodtabb jelent élénk és biztosabb jövőt remélünk. Hogy véleményünket hosszas és körülírtabb oklással nem támogattuk, ezt főleg annak kell tulajdonítani, hogy a kérdések mellett a társesegységekben és szaklapokban eddig felhozott érvek annyira ismeretesek, hogy azoknak ismétlésével sem a t. bizottság, sem a magunk idejét elrabolni nem akartuk.

Istennek áldását kérve ügyünkre, kartársi és hazafias üdvözléssel vagyunk

Kézdi-Vásárhelyen, 1885. júl. 27-én

Baló László,
elnök.

Gyöngyösi István,
titkár.

Levél a szerkesztőhöz.

Berlin, 1885. júl. hó.

Kedves barátom!

A multkori levelemben elmondottak kiegészítéséül, ha nem leszek unalmas, még egyet-mást elmondok.

Berlin nevezetes gyűjteményei, melyek közül néhányat megemlítetttem, kevés kivétellel, az oly sokszor és szépen megénekelt „Unter den Linden“-en vannak, melyről meg nem emlékezni hiba volna.

Ez képezi legnevezetesebb pontját, legélénkebb helyét, diszt nemcsak Berlinnek, hanem egész Németországnak; ez utca épületei között vannak a császári ház egyszerű palotái, a különböző gyűjtemények, melyekről megemlékeztem, az egyetem stb. stb.

Maga az utca igen csinos; szép, illatos, százados hársfáktól van árnyalva; hemzseg é tarka-barka néptömegtől, melynek zaja a terhes szekerek nyikorgásával, kocskis csatogásával vegyülve, adja az oly kellemes nagyvárosi zajt, utcai zenét, a mit mi kisvárosiak alig szokhatunk meg.

E tömegben képviselve van a társadalom minden osztálya, minden rétege. E tömeg igen érdekes képét nyújtja a város beléletének. Van itt minden: erény (de ritkán), megvetett erény, munkás, lézengő stb.; elég egyszer végig menni, gondosan megfigyelni s meggyőződhetik a szemlélő arról, hogy erényes, erkölcsös Berlin nem létezik s csak pictus masculus az egész, midőn magát példányképpül a világ elé tolja. Megvannak neki is a maga férgei, melyek alapját aláassák. Csakhogy a német már titkolódzó természeténél fogva is rejtegeti, a mi pedig a baj gyorsabb elterjedésére vezet. Ám lássa, az ő baja!

Ezen utca egyik végén a „Brandenburgi kapu“ van, melynek tágas kapui alatt ki-

juthatunk az állatkertbe, a város közepébe beékelt óriási terjedelmű ősi cserfa-erdőbe, melyet az emberi alkotó kéz valódi paradicsommá változtatott.

Ez képezi Berlin egészségi forrását, ennek üde levegője árasztja el a várost, itt keres pihenést a fáradt munkás, ide jön üdülni a gyenge beteg, ide jön az ábrándozó, ide a gyermekesereg; igazi élet van itt; csak ugy zeng az erdő a gyermekek vig dalától, visszhangozva boldogságukat.

Lépten-nyomon egy-egy meglehetősen nagy körönd, körülvéve a gyermekkocskis tömegével, árnyalva az ősi fáktól, közepén homokhalmok, melyeken száz meg száz naptól barnult piros poszsgás gyermek alig félig takart testtel a homokban turkálva próbálgatja alkotási képességét.

Öröm nézni, mily jókedvűek s mily boldog arccal végzik kedves munkájukat; egyik kemenczét rak, másik várat próbálgat, míg a harmadik duzzogva összerontja és kész a csata. Sokszor elnéztem a játszó tömeget, s ilyenkor gyermekkorom jutott eszembe, a midőn még én is csak porondból építém váraim.

Lényegtelennek látszik, és mégis oly fontos e játszóhely! Ezen is látszik a német praktikus volta. A gyermeket kora fiatalságában előkészíti, fejleszti, hogy erőteljes, munkabíró férfi váljék belőle.

Feltűnt nekem ez és igen meglepett, mert utamban még sehol sem láttam ilyen intézményt, mely egyszersmind czélszerűen és veszélymentesen helyen van felállítva.

Mily egyszerű dolog ez és mégis mily kevesen utánozzák! Mintha másutt szükség sem volna rá! Pedig, sajnos, több elgémberedett, lesóványkodott, viasz-sárga, görvélyes gyermeket láthatni nálunk minden kedv, életrevalóság nélkül, mintegy megvénülve lézengeni, mint ez óriási világ városban. És meg is fog maradni ezen baj mindaddig, míg e téren gyökeres változások nem lesznek s míg a gyermeknevelés csak másodlagos dolognak tekintetik.

Ezen erdőnek egyik részében van az igen szép és gazdag „Állatkert“, melyet ma a világ legszebb és leggazdagabb állatgyűjteményének tartanak.

Ezen erdő diszt képezik még: a Luiza királyné művészi szobra, Goethe szobra és még több, a mythológiából vett alak szobra, továbbá az óriási magas „Győzelmi szobor“, nyert csaták emléke csiszolt márványból, te-tejében Victoriával, oldalt ellenséges ágyukkal disztve stb.

Igen sokat lehetne még írni e városról, de időm nem lévén, tökéletes leírást nem adhatok róla. Innen a legrövidebb uton Hamburgba, onnan Amsterdam, Antwerpen és Brüsszelbe megyek, s utamba ejtve Ostendét is, a Rajna vidékére kerülök; megnézve Köln, a Rajnán hajóval felmegyek Mainz és Frankfurtba, onnan Strassburgba, Strassburgból pedig a legegyszerűs uton Párisba. Ez terem; hogy fog-e sikerülni, azt nem tudom.

A viszontlátásra!

Dr. Sinkovics Aurél.

Válasz „Figyelő“-nek.

K.-Vásárhely, 1885. júl. 29.

Tek. szerkesztő ur! *)

Becsés lapja 60-ik számában „Figyelő“ ur szokott „alapossággal“ egy cikkből támadja meg a „Kézdivásárhelyi kisegítő takarékpénztár“ igazgatóságát s ebben elég „tapintatos“ az igazgatósági elnök felett élezeledni. Engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy ezen „alapos“ és „kellő időben“ megjelent cikkre észrevételeimet megtegyem.

Téves és minden alapot nélkülöz „Figyelő“ azon nagy garra idézett három hónapi idő és végül idézett 23 napra vonatkozó megjegyzése. Mert az alakuló gyűlés után, tehát áprilisban, törvény szerint semminemű hirdetést ez ügyben nem tehetett az igazgatóság, míg alapszabályai törvényszékieleg nem czegeztek. Ez pedig június hó 3-ik napján történt, a mint „Figyelő“ ur is tudhatta; így hát állításából 3 hónap kiesett.

Hogy miért nem nyitattott meg hat június 3-án, azt a kinek csak fogalma van egy ilyen átalakulásról s annak ezer közbeeső ügyes-

*) A kiadó az ügyhöz hozzá akarván szólni, részére a tért megnyitom.

bajos dolgairól, teljesen megnyugszik benne, hogy az ügyet egy hó alatt sikerült szerencsésen lebonyolítani, csak épen „Figyelő” ur elégedetlen vele „alapos” ismereteinél fogva.

Téves állítása a 23 napra nézve is, mert az új intézet első üzletnapját e hó 6-án tartotta; ezt megelőzte az átvétel terhes munkája, mely napokat vett igénybe; a mérleg-felállítás és letár-elkészítés minden szakértő szerint időbe kerül; s így a 23 napból is számítsunk le „Figyelő” ur „alaposan” hat napot s így tán a sietés nem tűnik oly nevetségesnek fel, mint a hogy „Figyelő” ur kívánta felmutatni, kivált még ha utána gondoljuk, hogy ebből semmi hátrány nem esett a részvényesek érdekeire, mert tőkék elhelyezése pontosan eszközöltetett, sőt az előlegül befizetett részletekre is kamatot élveztek, a mi teljesen szokatlan az ilyen intézetek élet-történetében. Mégis jónak látja „Figyelő” ur követ dobni azon férfiakra, kik ezt eszközölték minden jutalom nélkül; mert jutalmuk legfőleg a „Figyelő” ur féle emberek előítélete, kárhoztatása, természetes igen „alaposan” és „kellő időben”, mint most is történt; mert a hitelezők már július 6-án lettek értesítve az ügy állásáról a két igazgatóság körlevelével; hirlap utján, igaz, az általam eszközölt, minden alapot nélkülöző jelentésen kívül más hirdetés közlését nem eszközöltetett, de épen gazdálkodási szempontból¹⁾ nem, miután az ilyen alakú hirdetések sokba (?) kerülnek s ha az igazgatóság kellőleg nem gazdálkodik s nem leend busás osztalék, a „Figyelő”-féle emberek hajlandók lennének az igazgatóságot megkövezni.²⁾

Megirhattam volna, hogy az üzletnap hétfő, ha szükségét láttam volna. Megírtam, hogy a váltó-üzlet 3 hiteles aláírással váltó utján eszközöltetik; hogy 4 csusztott be sajtóhiba utján, nem tehetek róla; de „Figyelő” urtól tán megérdemeltem volna azt, hogy ily badar dolgot ne tegyen fel felőlem. Megirhattam volna azt is, hogy a jelzálogkölcsönöket csak 4 óra való törlesztés mellett eszközöl az igazgatóság és pedig a részvényesek érdekeit tekintve; ha „Figyelő” ur ezt nem fogva föl, hibáztat érte, nem tehetek róla, csak „alaposágát” árulja el általa.

Hogy az alapszabályokat még nem küldhette szét az igazgatóság rajta kívül eső okoknál fogva,³⁾ azt „Figyelő” ur épen olyan jól tudta, mint én, s azt is tudhatta, hogy a mint a sajtó alól kikerül, szét fog küldetni; hogy ezt az igazgatóság mulasztásának tudja be valaki, fel nem lehetett volna tenni, s ezt csakis az ily kellő alapos férfiak, mint „Figyelő”, tehetik.

Igy az igazgatóság nyugodt e tekintetben, hogy az alapszabályokat szigorúan megtartja s kellően és kellő időben teljesíti azokat. Újabb körözüvényt a „Figyelő” ur kérésére nincs oka kibocsátni, mert a befektetett tőkék így is teljesen igénybe vannak véve s zárszámla bemutatása nélkül nem igen lehet remény a hitelt emelni, s ha nagy garrral hirdetné az igazgatóság, mint „Figyelő” ur kívánja, csak magát tenné nevetségessé, midőn a kölcsönkérőket, kik tömegesebben jöhetnének a hirdetés alapján, ki nem elégíthetné, s „Figyelő” ur nem sietne tőkékkel az igazgatóság segítségére, hogy megmentsse a nevetségességtől.

Az, azt hiszem, miután a szövegkezelési tagok is a zárszámla által, mely minden egyesnek megküldetett, értesítve lettek, semmit nem mulasztott, sőt mindent elkövet az intézet felvirágzása érdekében; ha tesszik, „Figyelő” ur, mint — hihető — részvényes, bármely órában meggyőződhetik az intézet ügyeiről, vezetéséről, s ha tévedne az igaz-

gatóság, szívesen venné a helyreigazítást, tekintvén azt közös ügyünknek s még jóindulatul, őszinte szóval is elintézhetőnek, s ez biztosabban vezetne célhoz, mint a nagy garrral felfújt, igen alapos cikk, mint a minő az volt, melylyel „Figyelő” ur vádolt.

Azt is mondja, hogy még sokra kérhetne; kérjen bátran, jöjjön az intézetbe, tanácsoljon, utasítson, szívesen veszi az igazgatóság; de hogy minden házi ügyet rögtön hirlapi térre vigyen „Figyelő” ur minden alaposága mellett, ez eljárásban van egy kis kötekedési szándék és feltűnési vágy, a mivel többet árthat az ügynek, mint használhat, mert igen jól tudja „Figyelő” ur, mert tevékeny részt vett benne, hogy azon férfiak, kik ezen ügy élén állanak, nem anyagi jutalomért, de erkölcsi önértékből állanak ott, hogy érlelyes munkájuk által egy szükséges intézményt alapítsanak meg városunkban. És ha azon erkölcsi jutalom miatt, a miben „Figyelő” ur részesíti őket, félre állanak, (?) quid tunc? ki lesz a felelős?

Azért tisztelettel kérem „Figyelő” urat, ha közjót akar, mondjon le a hirlapi dicsőségről, jöjjön hozzánk, mondja meg véleményét, nézetét, tanácsát előttünk; a mi jó belőle, szívesen követjük, a mi rossz, ha hirlap utján ostromol is érte, ugy sem teljesíthetjük.

A mi csekély személyemet illeti, tudhatja „Figyelő” ur, hogy ez állást nem kerestem, nem aspiráltam rá; ha a közbizalom, melyért nem tudok elég hálás lenni, engem állított ide és nem „Figyelő” urat, ki mindent alaposan és kellő időben teljesítne, nem lehetek én érte a felelős. Annyi tény, hogy eddig azon intézmények, melyeknek élén állhatni már huzamosb idő óta van szerencsém, öndicsereim nélkül legyen mondva, prosperáltak. Ohajtánám ismerni azokat, melyek „Figyelő” ur alapos vezetése alatt virágoznak. Én nem irigykedem értök, de többé szívitába elegyedni „Figyelő” urral időm nincs.

Szekely János.

A spanyolországi kolera.

Rémületesek azok a rövid hírek, a melyek ugyancsak szörvényszerűen érkeznek a spanyolországi koleráról. A múlt héten a spanyolországi táviró-vezetéseket megrongálták a viharok, úgy hogy ezáltal a spanyolországi tudósítások jelentékeny akadályba ütköztek. A járvány lefolyásáról szóló statisztikai adatokból kiderül, hogy a kolera az említett viharok következtében nőtt. A legutóbbi 60 óra alatt — jelenti a Standard e hó 25-iki madridi távirata — egész Spanyolországban az előfordult kolera-esetek száma több mint 7000, a halálozások száma 3000. Madridban a legutóbbi 48 óra alatt csak 21 betegülés és 14 halálet fordult elő, jobbra a kórházakban és az ó-város tulnépes külvárosaiiban. Saragossa, Ternel, Cuenza és Tarragona tartományokban a járvány nőtt a viharok óta; a kolera most már Spanyolország északi részére is kiterjed. Egy másik ugyancsak e hó 26-ról kelt távirat jelenti: Tegnap Spanyolországban több mint 3000 koleraesetet konstátáltak, legnagyobb a szám Saragossa tartományban, a hol a legutóbbi 24 óra alatt 630 betegülés és 170 halálet fordult elő. Ternel tartományban 499 koleraeset közt 102 halálozás volt; Valencia tartományban 321 koleraeset és 170 haláletet, Madridban 20 koleraeset és 5 haláletet fordult elő. A Madrid közelében levő városokban és falvakban 44 koleraesetet és 12 haláletet konstátáltak. Madridban a legtöbb koleraeset a Valenciából, Murciából és Saragossából ide menekült embereket éri. Csaknem valamennyi betegülés a tulnépes városrészekben fordul elő. Itt vannak olyan házak, a melyekben 3—400 ember lakik s a melyekben semmi nemű egészségügyi intézkedés nem történik. A mérvadó tekintélyek igyekeznek ugyan orvoslást szerezni, azonban kevés eredménnyel, minthogy az alsóbb néposztály körében az óvintézkedések erős ellenzékre találhatnak. A vidékről jövő tudósítások szivszaggató jeleneteket vázolnak, azokból a falvakból, a melyekben a kolera dühöng. Némely helyen a holttesteket eltemetetlenül hagyják; a lakosság nagyobb része elmenekült, azok pe-

dig, a kik visszamaradtak, képtelenek arra, hogy a betegekről és halottakról gondoskodjanak. A helyi hatóságok egyik-másik olyan területen, a melyet a kolera még megkímélt, saját felelősségükre kordonokat alkotnak a falvak körül és senkit sem bocsátanak be; némely nagyobb városban kórházakat is állítottak fel. Minden érkezőnek négy-öt napi vesztégzart kell kiállania. A helyi hatóságok kevés figyelmet fordítanak a kormány ama rendeleteire, a melyek megtiltják a nem engedélyezett kórházakat. A legújabb tudósítások szerint a járvány már behatolt Spanyolország legeredményesebb déli tartományába is; így: Granadába, Cordovába, Malagába stb.

Különfélék.

— **Személyi hír.** Báró Szentkereszty Stephanie urhölgy, humán intézeteink lelkes megteremtője, ez intézetek érdekében teendői elintézése végett szombaton aug. 1-én K. Váshhelyre érkezett.

— **Művészeti hír.** Máthé István jeles hegedűművész, kit sokan magyar Paganini-nek szoktak nevezni, a Székelyföldön hangversenyeket fog rendezni. Seps-Szentgyörgyön aug. 4-én jótékony célra fog közreműködni a meglátogatja szintén e célból Tusnádot s Kézdi-Váshhelyt is.

— **Hymen.** Gelenczei Kádár Ákos nagy-szebeni kir. törvényszéki joggyakornok eljegyezte magának gelenczei özv. Jancsó Györgyné Br. Apór Róziája bájos és kedves leányát, Annát. Az esküvő e napokban leend. Részünkről is szerencsét s áldást kívánunk a megkötendő szép frigyehez!

— **Fekete Miklós,** magy. kir. honvédhadnagy a kézdívasárhelyi 24-ik honvéd-zászlóaljnál, ma szombaton tartotta eljegyzését özv. Fejér Bogdáné kedves leányával, Mariskával. Fogadják szerencsekívánatunkat!

— **A háromszékmegei árvízkarosultak javára** f. aug. hó 4-én Seps-Szentgyörgyön táncszal összekötött hangverseny fog rendeztetni. Közreműködnek Dr. Barabás Sándorné Kovács Thekla, Nagy Leona, Lengyel Ilona urhölgyek és Máthé István jeles hegedűművész. A nemes cél, hisszük, hogy sokakat fog vonzani e kedélyesnek ígérkező mulatságra.

— **Első mise-áldozat.** Szép ünnepély folyt le vasárnap Gelencze község kath. templomában. Kádár György ifju felszentelt pap mutatta be az Urnak első, vérontás nélküli áldozatát. A hívek a templomtól szorongásig megtöltötték, s valódi lelki örömmel hallgatták az ifju áldozó pap első szent miséjét, melynél a manuactori tisztet Bálint Károly k-szentléleki apát-plebános ur teljesítette. Az alkalmi szent beszédet pedig Zomorai Dániel imecsfalvi derék plebános tartotta. Az ünnepély után fényes ebédet rendezett Csib Tamás, Gelencze érdemes lelkésze, melyen sok szép pohárköszöntő fűszerezte az amugy is kedélyes összejövetelt.

— **A „Háromszékmegei tanítótestület”-et** a folyó évi augusztus 20-án Budapesten tartandó III-ik egyetemes tanitógyűlés végrehajtó bizottságának nagygyűlésén Kovács Dénes uzoni elemi iskolai tanító fogja képviselni, ki ezen időben az országos kiállítás megtekintése és tanulmányozása végett a fővárosban fog időzni.

— **Elejtett medve.** Papolcziólról írják lapunknak: A papolczi erdőterületen a medvék annyira elszaporodtak, hogy ritka hét, melyen 4—5 ló vagy szarvasmarha áldozatul ne esnék. Folyó hó 29-án hajtóvadászatot rendeztek s egy 3 éves középtermű szürkésbarna maczkót Fekete Károly körjegyző lelőtt. A zsákmányt nagy diadallal, folytonos puskaszó s örömrivalgások közt szállították be a szerencsés vadász lakására.

— **A párisi kölcsönösen segélyező magyar egyesület érdekében.** Vettük, s midőn közlőnk, a hazafias érzéstől áthatott melegséggel ajánljuk olvasóink nagybecsű figyelmébe az alábbi felhívást: „A párisi magyar-egyesület múlt hó 5-én tartott közgyűlésében elhatározta, hogy építendő háza ügyét újra felveszi és a hazai közönség figyelmébe ajánlja. Már 1877-ben 250 darab 100 forintos kötvényt bocsátott ki, melyből 1878. december végéig 120 darab el is kelt. Amaz idő óta

azonban mit sem tehetett, hogy céljához közelebb érhesse: az idők rosszra fordultak. A párisi háztelkek ára felszökött, a nemzet figyelmét és jótékonyágát elvonták Bosznia és a szegedi árvíz. Most a viszonyok jobbra fordultak. A háztelkek Párisban olcsóbbak, a magyar országos kiállítás fényes eredménye és a külföld által is bevallott teljes sikere hazánk figyelmét az iparra irányítja, és a párisi magyar-egyesület megragadja az alkalmat, hogy végre felépíthesse saját házát, mely a Magyarországból érkező iparosoknak az első segélyt nyújtani lesz hivatva. Emlékiratot fog az egyesület nevében a házügyi bizottság kibocsátani, melyben felkéri a hazai közönséget, a városokat, pénzintézeteket, ipartársulatokat és gazdag főurakat, venné meg a megmaradt 130 kötvényt. Reméljük, az egyesület, melynek hivatása a magyar iparban és kihatása annak emelésére az országos kiállításon is tapasztalható, nem fog felhívásával kudarcot vallani. Páris, 1885. júl. 18-án. A magyar-egyesület nevében: Szalay Ágost, s. k. Soós Antal, s. k.

— **A debreczeni halálos párbaj.** Debreczenben július 27-én halálos végű párbaj folyt le, mely az egész városban rendkívüli izgatottságot keltett. A párbaj Czerlien ezredes és Kornai őrnagy közt reggeli 7 órakor zárt lovardában történt. A segédek által adott jelre az ellenfelek csaknem egyszerre lőttek. Kornai előbb nem talált, míg az ezredes golyója az őrnagy balszeme alatt furódott be. Az őrnagy összerogyott s rövid szenvedés után meghalt. Mire az ezredes könyezve mondta, hogy ezt nem akarta; nem tudta hová célzott, mert Kornai lövésének füstjétől nem látta ellenfelét. A párbaj áldozata, Kornai őrnagy, közszeretnek örvendett Debreczenben. 38 éves volt. 24 éves korában már százados volt, őrnaggyá 1882-ben neveztetett ki. Tragikus halála általános részvétet keltett. Megelőző nap látszólag igen nyugodtan viselte magát. Délben a látogatást kedvéért a törzstisztek asztalánál együtt ebédelt az ezredessel, a nap folytán fogadta barátait, köztük Fischer tábornokot, s este pikétirozott több tisztársával. Egész éjjel leveleket írt. Előre megfogalmazott két táviratot, melyeket a segédek küldöttek el a címzetetteknek. Ezek egyében Mathild nővérét tudatja elestéről, melyet a szerencsétlen, ugy látszik, előre sejtett. Reggel 7 órakor diszben öltözve, segédeivel a párbaj színhelyére ment, a melynek megtörténte után csak annyit tudott még mondani, hogy a végrendelet a Salms gróf címére szóló levélben van. Innen a kórházba vitték, de azalatt meghalt. A párbaj indító okait szigorúan titkolják. Háromféle verzió is kering, a melyeknek mindenike megegyezik abban, hogy Czerlien ezredes és Kornai őrnagy a „Bika” vendéglőben összeszólalkoztak az ebédnél. Az egyik hír szerint Czerlien ezredes egy megjegyzésére az őrnagy könnyedén e szót: „Lächerlich” mondta volna, s ez lenne a párbaj oka. Másik hír szerint a drezdai eset jöven szóba, Czerlien magyarellenességét tett volna, s ez sértette Kornait. A harmadik hír szerint egy raktározási kérdésben Czerlien azt mondta volna az ellenkező nézetén levő Kornainak, hogy: „Sie haben mir nicht vorzuschreiben!” „Ezredes ur, ez sok!” szölt Kornai s izgatottan távozott. Czerlien és Kornai előbbinek ittléte óta mindig surlásban éltek. Kornai az utóbbi napokban szobafogságra volt büntetve, s azért kereste a boszút. A párbaj segédei minden áron kardot akartak, de Kornai forceirozta a pisztolyt. Július 28-án beszentelték a szerencsétlen holttestét, s őrjáti részvét mellett kikisérték a vasúthoz, melyen Aradra viszik, hola családi sírbolt van, s ott helyezik örök pihenésre. A beszentelésnél s kíséretben Czerlien is jelen volt.

— **A kézdívasárhelyi takarékpénztárnak** lapunk múlt számában megjelent félévi zármérleg-számlájából a „Teher” tételei közül tévedésből kimaradt: „Betétek és tőkésített kamatai 335,803 frt 56 kr.”

— **Szekely okoskodás.** N. N. birtokos kölcsönt vesz azon célból, hogy azzal házának avult felületét és kerítését kiigazíttassa, a mi meg is történik. A hitelező, adósának személyes hitelében másnemű összeköttetései dacára sem bizván, tekkönyvilag ohajtja követelését biztosítani, pedig jól tudja, hogy adósának különben elég nagy kiterjedésű birtoka tul van terhelve s így követelése fe-

¹⁾ Nyilván azért kellett olyan cifra betéti könyveket rendelni Budapestről, a milyeneket itt — nem lévén ez idő szerint városunkban könyvnyomda — kiállítani nem lehet. A takarékpénztár, nagy csodálkozásunkra, nem ily tákarékos, pedig talán több oka lehetne rá.

²⁾ Valószínűleg ettől félelmükben küldötték be a hirdetésüket a „Különfélék” rovatába, nem illő helyre. Az igazgatóság nem fizetheti meg a hirdetési bélyegilletéket, s én kötelessé vágyok esetleg az 5-szörös bélyegbüntetést az igazgatóság félelme miatt hordozni. Közönmű szében, de tessék megnézni, hogy melyik lap teszi meg ezt az önkéntes szép szeméért, vagy melyik pénzintézet küldi hirdetését a „Különfélék” rovatába.

³⁾ Ezen ok minden bizonynyal a „nagy sietés”-ben rejlik, s azért küldötték Budapestre, hogy a részvényesek minél előbb hozzá juthassanak.

A kiadó.

dezetet aligha nyer. Mit tegyen tehát? Tanácsot kér egyik törvénytudó ismerősétől s ketten — ő maga is különben szakértő lévén — megállapítják, hogy a kölcsönzött pénzzel a házfedél és kerítés javíttatván ki, önként következnek, hogy a régi fedél és kerítés eltávolításával az arra nehezült terhek is megszűnnek s így ő az új fedél- és kerítésre nézve első jelzálogos hitelező lehet. Nem is késik hitelezőnk, s félve, hogy valaki megelőzi, kéri a zálogjogot minden más zálogtárgy megelőzésével a házának kijavított fedelére és a kerítésre bekebelezni, így akarván a jóval előbb telekkönyvileg biztosított többi hitelezőket lepipálni, a mi természetesen nem sikerült.

— **Falusi kép.** A faluba komédiások érkeznek; a piac közepén egy nagy kerek bódé állittatik fel, magas vászonzfal védvén a nem fizető közönség előtt a bekerített tér csodás rejtelmét. Este felé dobszó, réztányér- és trombitaharsogás mellett adatok tudtára mindenkinek, a kiknek illik, hogy mi minden fog odabenn történni. Az öt kis ló és a csodálatos kutya fogják magukat bemutatni a nagyjérdemű közönségnek. Nagy az érdeklődés. A bódé körül fekvő fűzfák lehajolnak a nem fizető t. cz. közönség terhe alatt; azonban sokkal több a kíváncsi, mint a fűzfa, s így sokan a földön maradnak. No, de ezeken is segít a véletlen. Szénahordás lévén, egy néhány szénás szekér közeledik a bódé felé. A közönség megállítja a szekereket s pár pillanat alatt mint fekete hollócsereg lepi el, s a magas páholyból aztán szépen végig nézi az előadást. Benn a bohóc látja a visszaélést s bosszúságán egy élcezel segít. Kérdegyik társától, hogy melyik világrészen vannak jelenleg? — Hát Európában — volt a válasz. — Nem igaz, — szól a bohóc — mi Afrikában vagyunk. Nem látod ott a fákon a majmokat? ... A közönség nevet, de azért az ingyenesek végig nézik az előadást.

— **Időleges kiállítások.** Az országos kiállítással kapcsolatban a folyó évi szeptember hó 25-től október 4-ig őszi nemzetközi szőlőkiállítás, és október hó 15—31-ig őszi gyümölcs- és zöldségkiállítás rendeztetik.

— **„A koldusok lapja”** — „Journal de Mendians”, Páris sok szaklapja között érdemel különösségénél fogva annyit, hogy fölemlítessék. El lap hetenkint egyszer jelenik meg, s nem foglalkozik sem politikával, sem irodalommal, de hasábjait egészen olvasói érdekeinek szenteli, s mint ilyen, kitűnően van szerkesztve. Tartalmát efféle hirdetések képezik: „Egy órákor gazdag esküvő lesz a Trinitétemplomban.” — „Kerestetik egy vak, aki kissé tud flótázni.” — „Egy tengeri fürdő nyomórétot keres. Jó ajánlatok és némi biztosíték szükségesek.” Ez utóbbi hirdetés nem épen tréfa, minthogy akad fürdőhely, mely nemcsak fogadósámlával, borra való követeléssel és kártyajátékkal igyekszik vendégeit kiszárolni, de egyúttal szerződött koldusokat is, akik keresményük felét kötelesek a fürdőtulajdonosnak átszolgáltatni. Az ilyen koldusok hivatásszerűen üzik mesterségüket, s az illető fürdőhelyen monopoliumot élveznek.

— **Letartóztatott apácák.** A livornoi felső leányiskolát, melyet egy öreg pap vezetett, hatóságilag bezárták, s úgy az összes tanítónőket (valamennyien apácák), mint az igazgatót börtönbe vetették. Okot erre a kolostor-iskolában tapasztalt botrányok adtak. Az igazgató bűnös viszonyban volt az apácákkal s e bűnös üzelmekbe beavatták a leányövéndöket is. Öreg, kielt egyéneket bocsátottak a kolostorba, kik a leányokkal valóságos orgiát űztek. Az igazgatónak ez szépen jövedelmezett. A főbűnös a 70 éves páter Bruzza Félix, kit szemtelen, erkölcostelen, alattomos embernek ismertek. A fölfedezett gyalázatoságokban az apácák valamennyien részt vettek. A főbűnös 55 éves, s ez mozdította elő legjobban a corruptiót. A leányokat angyalainak nevezte, s úgy tette magát, mintha nagyon szeretné őket, pedig e szeretet épen nem anyai volt. Ő is elszókött Constanza és Agostina apácákkal, kikről azt mondják, hogy szerzetbe lépésük előtt is ez volt gyalázatos kereset-

forrásuk. A nép dühében többször ostromolni kezdte a börtön falait, hogy a bűnösöket megölje. De a hatóság meggátolta.

— **Lapunk kiadóhivatalában** kapható: „Földadókivetési kulcs a tiszta jövedelemnek 25.5 % a szerint.” Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

RÖVID HIREK.

Rudolf trónörökös Felsőes Atyja, a Király számára születésnap ajándékol az orsz. kiállításról Gr. Zichy J. által megvásároltatta Bihari S. „Keresztűzben” cz. kitűnő genreképét. — **Mária Valéria** királykisasszonyt, beavatott körök értesülése szerint, estei Ferencz Ferdinánd főherczeg el fogja jegyezni. — **Jókai Móri**, ki jelenleg Balaton-Füreden időzik, Geröfy A. ott működő szintársulatának összes férfi-tagjai e hó 23-án este lampionok fénye mellett szerenáddal tisztelték meg. — **Chatamban** (Anglia) vasárnap délután nagy néptömeg várta a Medway folyón érkező gőzhajót. A gőzös megérkezvén, nagy tolongás támadt s a vasrud, mely a kikötő hidat a hajóval összeköti, a nagy teher alatt kettétört s mintegy 100-an a folyóban lették halálukat. — **Tüz támadt** P.-Szt.-Iván községben jul. 22. és 23. közötti éjjel az iskolaépületben, s öt ember, köztük egy tanító és egy tanítónő, a lángok áldozata lett. — **Templomrablást** követtek el Debreczenben ismeretlen gonosz kezek. Az elrabolt tárgyak értéke 1655 frt. — **Gömörmegyében** P. L. unini jegyző 17 éves fiát az erdőben egy veszett macska megmarta, s ennek következtében a fiu pár nap mulva iszonyu kinok között meghalt. — **Tisza-Roffon** egy nő néma gyermeket szült s azt bátyja, alkalmasint az anyja felszólítására, meggyilkolta. Mindkét bűnöst elfogták. — **Nina** olasz bibornok f. hó 27. meghalt. A bibornoki kar egyik legjelesebb tagját veszítette el benne. — **Klin** 7000 lakossal bíró orosz város nagy része a napokban leégett. Moszkvában pedig a Zarájd előváros hamvadt el. — **Charkowban** e hó 25-én szintén óriási tüzvész dühöngött, mely 300 házat hamvasztott el. A tüzvésznek több agg és gyermek esett áldozatul. — **Franciaországban** közelebb egy tekintélyes számú társaság fog Budapestre rándulni kiállításunk megtekintése céljából. Részt fognak venni e kirándulásban a francia nemzet jelesei közül sokan. — **Egy csehországi péket** becsületsértés miatt 3 havi börtönbüntetésre ítélték. Iskolába járó kis leányai kegyelemért folyamodtak ő felségéhez, ki aztán meg is kegyelmezett az apának. — **17,000 márkával** terhelt ajánlott levél tünt el a varsói postán. Sajátságos az, hogy a pénz megkerült, de a levélnek nem akadtak nyomára. — **Londonban** közelebb elfogtak egy egyént, ki azzal fenyegetőzött, hogy Beatrix hercegnőnek Battenberg herczeggel való egybekelését meg fogja akadályozni. — **Hugo Viktor** végrendeletét hétéfőn tették közzé. 5 színművet, egy kötet költeményt és számos eszmeförfészket hagyott hátra, melyeknek kiadásával három jó barátját bízta meg. — **A pálinkaivásban** mérkőzött meg Budapesten két tót atyafi. A verseny szerencsétlenül végződött; egyikök eszméletét veszve rogyott össze s másnap meghalt.

— **Amerikában** a newjerseyi erdők több m. földnyi területen lángban állnak és semmi kilátás sincs arra, hogy a tüzet eloltásák. A kár eddig több millió dollárra rug. — **Egy horvát** falu e hó 24-én csaknem teljesen leégett. Több mint 1100 ember fedél és élelem nélkül maradt. — **Muraközi István** állatorvos N.-Szebenben a múlt héten föbelötte magát. — **Ezredessé** nevezett ki a persa sah egy sternbergi születésű zenészt, ki Teheranban évek óta mint katonai zenekarmester működik. Az illető karmestert Teheranban még számos kitüntetés érte. — **Boszniából** a B. Plenináról azt írják, hogy ott július elején, oly hideg volt, hogy 14 ló, 1 ökör és 1 tehén a nagy hideg következtében elhullott. A B. P. megjegyzi, hogy hiteles forrásból veszi ezt a hírt. — **Csongrádon** egy fuvaros egy part-oldalban, mely alá volt mosva, homokot ásott s a part leszakadván, a fuvarost oda temette. Özvegyet és négy árva hagyott hátra. — **Szivilen anyja.** Budapesten egy pinczében üres méhkas alatt egy újszülött csecsemőt találtak. A lelketlen anyát nyomozzák. —

Montefiore Mózes dúsgazdag zsidó, hitsorsosainak évtizedeken át buzgó védelmezője, e hó 28. án százegy éves korában Londonban meghalt. — **Karagjorgyevics herczeg** jószágigazgatójának megöltötték a magyar határ átlépését, mert azzal gyanúsították, hogy a radikálisokkal Szerbiában antidinasztikus üzemeket folytatott. — **Bellovában** e hó 27-én ünnepélyesen megkezdtek a török és az európai vasúthálózatot összekötő vasútvonal építését. — **Megszökött** az úrményháza kath. lelkes az ottani tanító feleségével. A lelkes magával vitt 5000 frt egyházi pénzt és 20,000 frtot, mit a parasztok rabiztak. — **Az orsz. kiállítási bizottság** elhatározta, hogy a kiállítás azon látogatójának, ki a milliommodik belépti jegyet váltja, tiszteletajándékul 100 db kiállítási sorsjegyet fog adni. — **Kapuváron** kedden borzasztó tüzvész volt. Elégett 60 ház. A szerencsétlenség által sújtottak száma 800-ra tehető. — **A közégi** mezőn mezei munkások egy meggyilkolt ember hullájára akadtak. A szerencsétlen rablógylókosságot áldozata. — **Kegyeletes ünnepélyt** rendeztek a fürdővendégek e hó 26-án Feketehegy fürdőhelyen Tompa Mihály, a „Virágregék” költőjének emlékkövénél. — **Konstantinápoly** lakosainak száma a legutóbbi népszámlálás szerint 870,000. — **Kolozsvárt** aug. 5-én kezd meg mutatványait Ira Paine, a híres lövő.

Csik-Tusnád fürdővendégeinek névjegyzéke.

Kölönte N. kereskedő, Kézdi-Vásárhely. Pekri Lászlóné birtokosnő, Maros-Vásárhely. Neuman Mór szeszgyáros, Voila. Limburg Alexi magánzó, Bukarest. Szabó Mózesné birtokosnő, Kézdi-Vásárhely. Khon Fülöp magánzó, Kolozsvár. Br. Bors Gusztáv birt., Bécs. Reisch Elek és neje, szeszgyárvezető, Deés. Reisch Alfréd szeszgyár., Kaplyon. Groisz Jakabné teréz-árvaházi gondn. neje, Nagy-Szeben. Czirjek Károlyné birtokosnő, Zoltán. Özv. Csizsér Albertné hivataln. neje, M.-Vásárhely. Dr. Wisiák Antalné orvosné, S.-Sztgyörgy. Adler Rudolfiné kereskedő, Brassó. Heuterholz Edvard mag., Galacz. Irímie Ciecunescu borbély, Brassó. Schuller Herman tanár, N.-Szeben. Bölöny Józsefné birtokos Nagy-Várad. Rikita Limburg birt., Bukarest. Elena Strobel magánzó, Brassó. Grahoffer Antalné magánzó, Kolozsvár. W. F. Morseher gyógyszerész, Nagy-Szeben. Róza Ferencz tisztviselő, Budapest. Wechsler Mór magánzó, Budapest. Id. Kurán József birtokos, K.-Vásárhely. Vilhelm Ábrahám magánzó, Kolozsvár. Regina Abahám mag., Segesvár. Endes József birt., Cs.-Szt-Simon. Pintér József birtokos, Déva. Albert János kereskedő, Brassó. Benkő Marika birtokos, K.-Vásárhely. Wachsbrunner N. ügynök, Budapest. Madn. Costieseo pénzváltó, Bukarest. Michel Bachtiáns tűzérhadnagy, Bukarest. Rosa Zeidner mézárósné, Brassó. Sita Navera magánzó, Bukarest. Maria Stefanescu magánzó, Bukarest. Nicolai Andreanu birt., Bukarest. Maria Zenid magánzó, Bukarest. Gidró László törvénysz. bíró, Zala-Egerszeg. Horváth Elek aljárásbíró, Zala-Egerszeg. Jon Secarénu mérnök, Braila. Anna Rosenzweig mag., Bukarest. Sora Grafuntel mag.,

Bukarest. Br. Kemény Istvánné birt., Csombord. Br. Bánffy Lászlóné birt., Csombord. Elsbet Kesegi mag., Brassó. Alex Gebauer Bukarest. Brauch Géza fényképész, Déva. Nagy Károly tanár, Fogaras. Goldstein Lajos kereskedő, Fogaras. Wértán Géza utazó, Bécs. Ostffy Pál curiai bíró, Budapest. Mátyás József keresk., Brassó. Engel Lina kereskedő, Brassó. Összesen 339.

Szerkesztői izenet.

Gy. I. Szentkatolna. Sziveskedjék hozzánk — bejövetele alkalmával — ellátogatni; czikké érdekében megbeszélni valónk van Önnel.

Felelős szerkesztők:
Ifj. Dobay János. Sprencz György.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Faeladás.

A zabolai gróf Mikes-féle uradalom Háromszéken, a Zernye erdőkerületben az. 1875—76-iki erdőlés alkalmából mintegy 12—15000 darab résztint komló-karót, résztint pedig földél-léczet bocsát eladásra.

Venni szándékozók kéretnek ajánlataikat Zabolára, a gr. Mikes-féle erdő-hivatalhoz juttatni, hol részletesebben lehet értekezni.

3—3

A legbiztosabb szer

az általam **CSILLAG ANNA** által feltalált haj- és szakálnővesztő kenőcs, mely a gyógyászati fakultások leghírnevebb szakférfiai által vegyelemeztetett s kitűnő hatásának találatott: a haj kihullása ellen, a haj növesztésére, fejköszvény ellen, korpaképződés, kopaszfejlés, a bajusz és szakáll ritka növése ellen.

Szétküldési gyári főraktár:
Budapest, VI., királyutca 26.
Kézdi-Vásárhelyen kapható Kovács Ferenc gyógyszerész urnál. 6—10

1885
KIÁLLÍTÁS

MECHIVÁS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V. YÁCI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN ÉS YÁCI KÖRÜT 60.

SAJÁT, KÜLÖN É CZÉRA ÉPÍTETT HELYSÉGEIKBEN, EGY RENDEZTÜL DÚSAN ELLÁTOTT

GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLITÁST

RENDEZETT BE, melynek szives megtekintésére az érdeklődők tisztelettel meghívottak.

KIÁLLÍTÁS
1885